

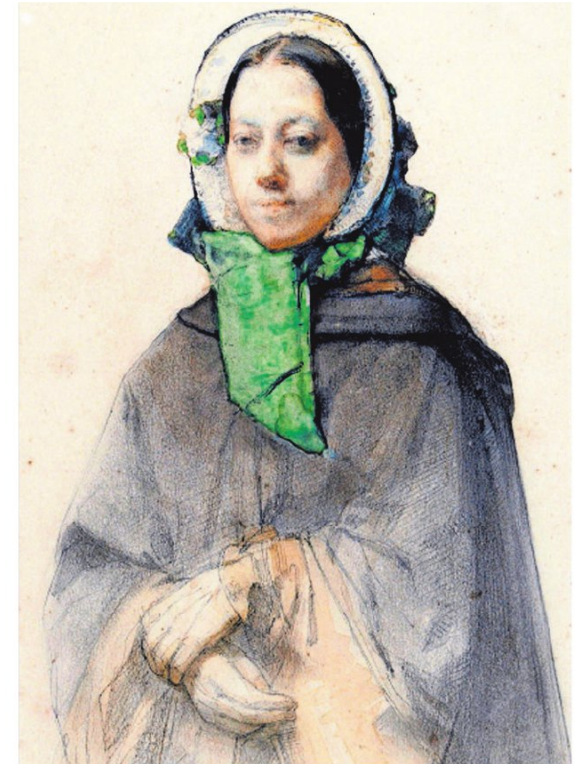
OUDER WESTLAND

In deze rubriek wordt teruggeblikt op een historische periode of gebeurtenis in Westland.

De Monsterse Leon Herckenrath en zijn vrouw Juliette zijn dankzij Annejet van der Zijls boekenweekgeschenk *Bekende Nederlanders*. Toen zij uit Amerika naar de Westlandse buitenplaats Geerbron terugkeerden, woonde daar Leons nichtje Theresia.

▲ Leo van den Ende bundelde de brieven aan Theresia Alleblé. FOTO THIERRY SCHUT

▲ Neef August Alleblé maakte dit portret van Theresia in 1858. FOTO RIJKSMUSEUM

Brievenboek nichtje Leon

Rien van den Anker

Toen Leon Herckenrath en Juliette in 1835 uit Amerika moesten vluchten omdat ze als blanke en zwarte illegaal waren getrouwd, gingen ze met hun kinderen wonen in zijn familiehuus, de buitenplaats Geerbron in Monster. Tot grote vreugde van Leons moeder Alida Milius maar vooral van haar inwonende kleinkind Theresia.

Beiden woonden samen nogal eenzaam met slechts wat huispersoneel in het forse huis. Plotseling werd het nogal stille leven in Geerbron vrolijk en gezellig. Met dank aan de Amerikaanse nichtjes Virginie en Adele.

Theresia was een dochttertje van Jacobus Alleblé uit Amsterdam en Maria Herckenrath uit Monster. Deze oudste dochter van Alida overleed op jonge leeftijd; Theresia was toen pas vier jaar oud. Na Maria's dood werd zij ondergebracht bij oma Alida op de buitenplaats in Monster. Daar heeft zij een groot deel van haar jeugd doorgebracht. Vele jaren later ging zij inwonen bij haar veertien jaar oudere broer Gerard in Amsterdam.

„Theresia is nooit aan de man geraakt, nergens is daar iets over te vinden”, aldus Leo van den Ende die een boek over haar heeft geschreven. Of eigenlijk, een boek heeft samengesteld op basis van de brieven die haar vader en later haar broer Gerard haar hebben gestuurd.

Theresia's vader Jacobus Alleblé, zo beschrijft hij, probeerde intensief per brief contact met zijn dochter en met

zijn schoonmoeder te houden. Logisch, want in de eerste helft van de negentiende eeuw lagen Amsterdam en Monster heel ver van elkaar, zo vaak zagen ze elkaar dus niet. „En voor Theresia moet het feit dat ze enkele weken na het overlijden van haar moeder werd ondergebracht bij haar grootmoeder heel ingrijpend zijn geweest.”

Mannen van Monster

Van den Ende, voorzitter van de Historische Vereniging Monster - Ter Heijde, is ook een van de 'Mannen van Monster', die schrijfster Annejet van der Zijl de afgelopen jaren heeft geholpen met onderzoek voor haar (boekenweek)boek *Leon & Juliette*. Mede daardoor weet hij bijna alles over Geerbron en zijn bewoners, vooral de Herckenrats.

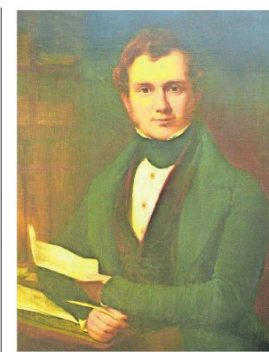
Via een van zijn verenigingsleden ontdekte Van den Ende dat er in het

Stadsarchief Amsterdam een familiearchief Alleblé aanwezig is. Met daarin onder meer brieven aan Theresia Alleblé, wier naam hij kende vanwege haar oma Alida en oom Leon.

Die speurtocht leverde een stapel brieven op die de periode 1832-1877 beslaan. Het belangrijkste zijn de 26 brieven van haar vader. Verder vond hij 12 brieven van haar broer Gerard, die onder meer werden geschreven als hij met zijn gezin, zonder haar, op vakantie was in het nabij Geerbron gevestigde hotel Overheijde in Monster. Verder zijn er nog een vijftal brieven van andere familieleden opgenomen.

Geen roman

„De brieven geven een mooi beeld van het leven van welgestelde families in het tweede en derde kwart van de negentiende eeuw.” In het boek

▲ Leon Herckenrath, een portret van J.W. Pieneman uit 1836. FOTO WESTLANDS MUSEUM

wordt het wel en wee van de families Alleblé en Herckenrath geschetst door middel van een becommentarieerde samenvatting en transcriptie van de brieven. Ter illustratie is een selectie van de originele brieven afgedrukt. „Het is dus geen roman, maar geeft wel een goede indruk van de tijdgeest.”

In de brieven wordt Trees geregeld op het hart gedrukt toch vooral de groeten te doen aan de lieve grootmoeder en aan de andere familieleden op Geerbron. 'Groet en omhels voor mij uwe lieve grootmoeder en denk dat het grootste genoegen wat gij mij doen kunt daarin bestaat, dat gij steeds tracht het leven van die waardige vrouw, waaraan wij zoo veel verplicht zijn, te veraangenamen'. Soms spreekt vader Jacobus er zijn teleurstelling over uit dat hij al een tijdje niets van zijn dochter heeft gehoord.

„De brieven van haar vader en haar broer geven een beeld van een lief, bescheiden, soms eenzaam meisje, dat vaak kampt met lichamelijke kwalen”, vertelt Van den Ende. „Theresia was, zoals dat toen heette, een oude vrijster.”

De antwoordbrieven die Theresia vanuit Geerbron aan haar vader en broer schreef, zijn voor zover bekend niet bewaard, althans, ze bevinden zich niet in het Amsterdamse Stadsarchief. „Over het leven op de buitenplaats en in het dorp Monster worden we daardoor nu alleen indirect geïnformeerd via de aan haar gerichtte correspondentie, da's echt jammer.”

GEERBRON

Alida voedde ook nog kleinkind op

In het Boekenweekgeschenk 2020 beschrijft Annejet van der Zijl het leven van Leon en Juliette, het boek *Brieven aan Theresia Alleblé* tekent in briefvorm het levensbeeld van twee families Herckenrath en Al-

leblé in de 19de eeuw. In 1801 gingen Gerardus en Alida Herckenrath-Milius in de buitenplaats Geerbron wonen. Hij was arts en baljuw in Monster. Ze kregen acht kinderen, één overleed jong, Maria (Theresia's moe-

der) was de oudste; Leon (van Juliette) de een na jongste. Vader Herckenrath overleed in 1809 op 42-jarige leeftijd en Alida moest alle minderjarige kinderen opvoeden. Toen kleinkind Theresia in 1827 naar

Monster kwam waren alle kinderen het huis uit. Leon emigreerde in 1818 naar de VS, kwam in 1835 met gezin terug in Geerbron. Theresia's brievenboek (€ 19,50) is verkrijgbaar via Readshop, Bruna of bol.com.